

Mötesordning för kongressen

Kongress – så går det till

Det här är en handledning som främst riktar sig till dig som är ombud på Vänsterpartiets kongress 9–11 februari 2018. Den tar upp hur kongressen diskuterar och fattar beslut rent praktiskt: vilka regler som gäller, saker att tänka på osv.

Kongressen har en omfattande dagordning. Det finns ett mycket stort antal motioner och andra förslag att ta ställning till och vi vet att tiden kommer vara knapp. För att få till bra diskussioner och korrekta beslut behöver alla som är med vara väl förberedda på hur det kommer fungera praktiskt. Läs därför igenom den här handledningen ordentligt, anteckna om du har frågor och se till att få svar på dem innan kongressen börjar.

Vi vet av erfarenhet att det på varje kongress är en stor andel av ombuden som aldrig varit på en kongress med Vänsterpartiet förut. Se till att ha god kontakt med din delegationsledare eller andra i delegationen som har erfarenhet av kongresser. Är det något du behöver veta, tveka aldrig att fråga dem.

Du kan också söka efter svar i Vänsterpartiets utförliga handledning i mötesteknik, som inte handlar specifikt om kongressen men går igenom hur vi brukar göra. Till den finns det också en mötesteknisk ordlista.

När du kommer till kongressen registrerar du dig i kongressbyrån, där du får en namnbricka. Delegationsledaren har ett särskilt ansvar att hjälpa sina ombud med det.

Kongressdatorplattan

Varje ombud kommer under själva kongressen att få låna en datorplatta som innehåller alla kongressdokument och är uppkopplad mot det trådlösa nätverket. Den kommer också att användas för att yrka, begära ordet och rösta. Du kommer få en särskild manual som går igenom hur den fungerar. Du lämnar in datorplattan i kongressbyrån igen i slutet av kongressen.

Inför kongressen är det bra att anteckna medan du läser kongresshandlingarna, t ex hur du preliminärt tänkt rösta om olika motioner. Du kan t ex anteckna i pdf-filerna, skriva ut dokumenten och anteckna i marginalen, eller använda separata filer eller papper. Det kommer inte gå att föra över filer till kongressdatorplattan, så du kommer behöva få med dig anteckningarna på något annat sätt, t ex genom en egen bärbar dator eller utskrivna papper.

Vad beslutar kongressen om?

Det som ligger på kongressens bord för beslut är:

- Förslaget till valplattform från partistyrelsen
- Förslag till stadgeändringar från partistyrelsen
- De inkomna motionerna
- Partistyrelsens motionssvar
- Konkreta förslag i reservationer i PS

Det är att-satserna kongressen beslutar om. Kongressen tar inte ställning till motivtext i vare sig motioner, motionssvar eller reservationer.

De dokument som kongressen *inte* kan ändra i är partistyrelsens verksamhetsberättelse, programkommissionens rapport och revisionsberättelsen. Dessa dokument är partistyrelsens, programkommissionens och revisorernas egna dokument, inte kongressens. Riksdagsgruppens och Europaparlamentsgruppens rapporter är numera en del av partistyrelsens verksamhetsberättelse.

Yttrande- och förslagsrätt

På kongressen har ombuden yttrande- och förslagsrätt. Ombuden är också de enda som har rösträtt. Flera övriga deltagare har yttrande- och förslagsrätt:

§ 87. Kongressombud, partistyrelsens, programkommissionens ledamöter samt partiets ledamöter av riksdagen och Europaparlamentet har yttrande- och förslagsrätt i samtliga frågor.

§ 88. Revisorer har yttrande- och förslagsrätt vid behandling av den gångna verksamheten. Valberedningens ledamöter har yttrande- och förslagsrätt i valfrågor. För inbjudna gäster beslutar kongressen om yttrande- och förslagsrätt.

Att lägga yrkande

Alla förslag – yrkanden – ska lämnas in med hjälp av datorplattan. Skriv in varje yrkande för sig. Det kommer att finnas fyra alternativ: avslag, bifall, besvarad samt ”annat yrkande”. Det sista kan vara till exempel yrkanden om bordläggning eller remittering. Skriv inte in någon argumentation eller motivering.

Partistyrelsens förslag kommer i regel att vara huvudförslag. Undantag är då redaktionskommittén lämnar förslag. Det innebär att du inte behöver yrka särskilt på dessa förslag – de kommer alltid att tas upp till beslut.

De motioner där ingen yrkat något annan än partistyrelsen alternativt programkommissionen brukar behandlas i klump:

”För övriga motioner finns endast partistyrelsens förslag. Beslutas i enlighet med partistyrelsens förslag? Svaret är ja.” (klubbslag).

Det är inte möjligt att ta upp helt nya förslag på kongressen. Utgångspunkten är att partiföreningarna ska ha haft chansen att diskutera det som tas upp på kongressen i god tid i förväg. Därför går det inte att lägga yrkanden med helt nya ändrings- eller tilläggsförslag.

Redaktionskommittén har dock vissa möjligheter att föreslå nya formuleringar som jämkar samman eller förtydligar liggande förslag. Samtidigt är det viktigt att så många frågor som möjligt avgörs direkt i kongresslokalen av ombuden. Det är enklast för dig som ombud att följa med då. Kongressen bör därför undvika att skicka förslag till en redaktionskommitté för bearbetning.

Mjukt och hårt streck

Vid behandlingen av förslaget till valplattform kommer både mjukt och hårt streck i debatten att användas. Vid en bestämd tidpunkt före respektive debattblock, tre till fyra timmar innan debatten börjar, sätts ett mjukt streck för att begära ordet och yrka. På det sättet kan presidiet få en överblick över antalet talare och yrkanden. Fördelen med att anmäla sig som talare innan det mjuka strecket är att du får full talartid (3 minuter). Den som anmäler sig till talarlistan efter att mjukt streck satts får 2 minuter. För övriga kongressärenden sätts inget mjukt streck och talartiden är 2 minuter.

Det hårda strecket är det vanliga strecket, dvs. det som betyder att det inte går att sätta upp sig längre. Det sätts så här:

1. Presidiet eller någon annan väcker en ordningsfråga om streck i debatten. Kongressen beslutar om det, eventuellt efter debatt i ordningsfrågan.
2. Ordföranden redovisar alla inkomna yrkanden och frågar om det finns ytterligare yrkanden. Är det många yrkanden kan ordföranden för att spara tid be om kongressens tillåtelse att bara läsa upp de yrkanden som ingen presenterat i talarstolen.
3. Yrkandelängden justeras (fastställs) efter att eventuella ytterligare yrkanden lämnats in och inga nya yrkanden får därefter ställas.
4. Ordföranden läser upp talarlistan och frågar om fler vill begära ordet. Efter att alla som inte redan är uppsatta fått chansen att begära ordet, sätts streck efter det sista namnet.
5. Talarlistan justeras och det går sedan inte längre att sätta upp sig.
6. Debatten fortsätter tills talarlistan är genomgången.

Du underlättar för kongressen och presidiet om du begär ordet i god tid – helst före det mjuka strecket. Kom gärna till kongressen med en klar idé om vilket eller vilka inlägg du tänkt göra och begär ordet i de debatterna redan första dagen.

Talarlista och talartid

Du begär ordet med hjälp av datorplattan och med den kan du också stryka dig från talarlistan.

Talarlistan kommer att finnas tillgänglig i plattan och den övre delen av listan kommer också att synas på bildskärmar i kongresslokalen. När ordet fördelas kommer ordföranden hela tiden också att tala om vem som är näst i tur. Den personen ska då gå fram och ställa sig i närheten av talarstolen för att vara beredd att gå upp. På det sättet sparar vi mycket tid.

Under första dagen kommer kongressen att fatta beslut om talartidsbegränsning. Förslaget till beslut ser ut så här:

Talartid vid behandling av valplattformen

Första inlägg med full talartid	3 minuter
Första inlägg efter mjukt streck	2 minuter
Andra inlägg	2 minuter
Replik	1 minut

Talartid vid övriga ärenden

Första inlägg med full talartid	2 minuter
Andra inlägg	1 minuter
Replik	1 minut
Pläderingar	1 minut

Förhoppningsvis kommer tidsbegränsningen vara densamma hela kongressen så att du som är ombud ska kunna förbereda dina inlägg. Erfarenheterna från tidigare kongresser visar dock att presidiet kan tvingas föreslå kortare talartid.

Partistyrelsen håller en inledning, som i normalfallet är tidsbegränsad till 10 minuter om sina förslag till beslut innan debatten påbörjas. Inga slutord kommer att hållas.

Ordningsfråga och sakupplysning

Två typer av frågor bryter talarlistan: ordningsfrågor och sakupplysningar. Ordningsfrågor gäller endast formen för diskussionen, inte innehållet, t ex förslag om streck i debatten eller synpunkter på propositionsordningen. Sakupplysning kan vara fakta som är avgörande för diskussionen. Vare sig ordningsfråga eller sakupplysning får användas för att argumentera i den pågående debatten.

Behöver du begära ordet i en ordningsfråga eller för sakupplysning gör du det muntligt. (I alla andra fall använder du datorplattan.) I första hand går du fram till presidiet och säger till. Handlar det om en ordningsfråga som behöver avbryta det som pågår, kan du ropa ”ordningsfråga!” mellan två talare och hålla upp handen så att presidiet ser dig.

Replik

Kongresspresidierna brukar vara restriktiva med att bevilja replik i debatterna. Det kan ges till den som blivit direkt utpekad eller angripen i debatten på ett sådant sätt att det är viktigt för ombuden att omedelbart få höra andra sidan av saken.

Att någon i debatten säger ”jag tycker Anna Andersson har helt fel” är inte skäl för Anna att begära replik. Däremot kan det finnas skäl för en replik om talaren helt felaktigt tillskriver Anna åsikter eller handlingar: ”att som Anna Andersson uppmana till skattefusk ...”.

Motions- och debattindelning

Debatter och beslut kommer vara uppdelade i ämnesområden som i stort följer motionernas indelning.

A-motioner: Allmänpolitiska

B-motioner: Partiprogrammet

C-motioner: Organisatoriska

D-motioner: Stadgar

E-motioner: Valplattformen

Valplattformen och E-motionerna kommer att delas upp i två debattblock. En del A-motioner kommer att behandlas tillsammans med liknande motioner på valplattformen, för att se till att debatt och beslut i sakfrågor hänger ihop. C- och D-motionerna kommer att behandlas i ett gemensamt debattblock.

Eftersom detta är en s.k. valårskongress kommer inte partiprogramsmotioner att sakbehandlas. Att dela upp debatterna i fler delar har både för- och nackdelar: diskussionerna spretar å ena sidan mindre men tar å andra sidan längre tid.

Beslut med två förslag

När det bara finns två förslag ställer ordföranden dem mot varandra på följande sätt:

”Jag kommer att ställa partistyrelsen svar på motion A321 – att den skall anses besvarad – mot Anna Anderssons yrkande att motionen skall bifallas. Bifalles partistyrelsens svar?” (Ja-rop). ”Bifalles A321?” (Ja-rop). ”Jag finner att kongressen beslutat bifalla partistyrelsens svar!” (Kort paus, klubbslag).

Svara inte ”nej” på ordförandens frågor, det gör det svårare att uppfatta vilket förslag som bifallits. Att fatta beslut med ja-rop kallas att besluta med acklamation.

Votering

Den som inte är överens med ordföranden om vilket förslag som fått majoritet i ett acklamationsbeslut kan ropa ”*votering*” innan klubban faller. Om det bara finns två förslag kvar som ska ställas mot varandra genomförs en omröstning via plattorna. Det kan t ex låta så här:

”Votering är begärd och skall verkställas. De som röstar på partistyrelsens svar klickar på Alternativ 1. De som vill bifalla A321 klickar på Alternativ 2. . Den som avstår klickar på Avstå. Ni kan rösta nu.” (Kort paus.)

”Någon som inte röstat? Visa resultatet.” (Resultatet visas på skärmen.)

”Omröstningen har utfallit med 116 röster för partistyrelsens förslag, 99 röster för bifall till A321. 10 röster var nedlagda. Kongressen har alltså beslutat i enlighet med partistyrelsens förslag.” (Kort paus, klubbslag).

För att spara tid kan försöksvotering genomföras, dvs. omröstning med handuppräckning men utan rösträkning, men presidiet kan också gå direkt till elektronisk omröstning efter att votering begärts första gången.

Begär inte votering i onödan! Möjligheten att begära votering är till för att garantera att det verkligen är majoritetens uppfattning som blir beslutet – ordföranden kan ju höra fel, i synnerhet om det väger jämt mellan två förslag. Ordföranden kan inte vägra att genomföra en begärd votering. Det är lätt att dras med i situationen och begära votering trots att det är uppenbart vilket förslag som fått majoritet, men undvik det. (Det kan samtidigt låta ganska olika från olika platser i lokalen, så undvik också att utgå från att en omröstning lät lika självklar för alla andra som den gjorde för dig.)

Beslut med tre eller flera förslag

Finns det tre eller flera förslag kan det bli lite mer komplicerat. Ett exempel: Partistyrelsen har föreslagit att motion A321 skall anses besvarad med en viss ändring, Anna Andersson har yrkat att motionen istället ska bifallas och Boel Bengtsson att den ska avslås. Det finns alltså tre olika förslag, som kongressen inte kan bifalla samtidigt.

Först ställer ordföranden alla tre förslagen mot varandra:

” Bifalles partistyrelsens förslag att A321 anses besvarad?” (ja-rop) ”Bifalles A321?” (Ja-rop) ”Avslås A321?” (Ja-rop) (ja-rop) ”Jag finner att kongressen har bifallit partistyrelsens förslag!” (Kort paus, klubbslag)

Ofta finns det ett förslag som har en så tydlig majoritet att det räcker med det och beslutet kan fastställas med klubbslaget. Det är de gånger någon begär votering innan klubban har fallit som det blir mer komplicerat.

Ordföranden lägger då fram ett förslag till propositionsordning, dvs. en serie omröstningar, där varje omröstning bara har två alternativ. Typiskt sett ställs två yrkanden mot varandra, den vinnande går vidare och ställs mot en tredje osv. På det sättet tar kongressen fram ett motförslag, som i sista omröstningen ställs emot partistyrelsens eller programkommissionens svar. Partistyrelsens eller programkommissionens förslag är alltid huvudförslag oavsett utfallet av kongressens svar på ordförandens frågor.

Tanken är att alla ombud röstar i varje omröstning. Även den som helst vill att PS svar ska bifallas, har antagligen en åsikt om vilket av de andra förslagen som är att föredra i varje omröstning.

Att ta fram en klok propositionsordning kan ibland vara ett snårigt arbete, särskilt vid texthantering. Ibland kan det t ex finnas vissa förslag som faktiskt går att bifalla samtidigt, medan de flesta står emot varandra. Därför kommer ordförandena ha tagit fram ett genomtänkt förslag i förväg.

Det går förstås att ha olika uppfattningar om vilken propositionsordning som är lämpligast, men tänk på att det ytterst sällan har någon betydelse för vilket det slutliga beslutet blir. Diskussioner i sådana ordningsfrågor är sällan väl använd kongresstid.

I vårt ganska enkla exempel ovan ser fortsättningen ut så här:

”Eftersom det finns två förslag utöver partistyrelsens ska vi först bestämma vilket yrkande som ska vara motförslag till partistyrelsens svar. Jag ställer Anderssons yrkande om bifall till A321 mot Bengtssons yrkande om avslag på A321 och därefter det vinnande förslaget mot partistyrelsens svar.”

”Utses bifall till A321 till motförslag?” (Ja-rop) ”Utses avslag på A321 till motförslag?” (Ja-rop) ”Jag finner att kongressen beslutat utse avslag på A321 till motförslag.” (Kort paus, klubbslag)

När motförslaget väl är bestämt över går kongressen vidare till huvudomröstningen, där huvudförslaget ställs mot det motförslag som utsetts. Därmed har alla ombud haft möjlighet att rösta på det förslag de funnit bäst och beslut har tagits med enkel majoritet.

Personval

Personval genomförs i regel med slutna val om det finns fler föreslagna än som ska väljas. Även val med fler föreslagna kan genomföras öppet om alla är överens om det men det räcker med att en person med förslagsrätt begär slutet val för att det ska bli så (stadgarna § 20). Det är sannolikt att samtliga kongressval genomförs slutet.

Datorplattorna hanterar personval ungefär likadant som det traditionella sättet med valsedlar. Det går inte att se hur ett enskilt ombud har röstat.

I personval behöver en kandidat mer än hälften av rösterna för att bli vald i första omgången. Skulle det inte räcka för att fylla de platser som ska väljas, genomförs ett omval till de platser som finns kvar. I omvalet deltar högst dubbelt så många som det antal som ska väljas, utvalda efter vilka som fick flest röster. De som får flest röster i omvalet väljs till platserna, även om de inte skulle ha mer än hälften av rösterna (stadgarna § 22.)

Kontakt med presidiet

Av praktiska skäl kan inte alla ombud prata direkt med presidiet (i synnerhet inte under pågående förhandlingar). Därför väljer alla distriktsdelegationer delegationsledare som ansvarar för kontakten med presidiet, till exempel när det gäller suppleanter och permissionsansökningar. Ordningsfrågor och sakuplysningar är undantag från den huvudregeln.

Reservationer

En reservation är en stark skriftlig markering med innebörden att undertecknaren inte står bakom ett visst beslut. Möjligheten att reservera sig bör inte användas annat än i verkligt exceptionella situationer. Reservationer ska lämnas in skriftligt till presidiet innan kongressens avslutande. De kommer inte att läsas upp.

Suppleanter för ombud

Skulle ett ombud bli sjukt, eller det händer något annat motsvarande, kan en ersättare träda in istället. Det är däremot inte möjligt att göra upp om att ”dela” på en ombudsplats. Oklarheter kring det överlämnas till presidiet för beslut.

Kongressdelegationerna anger redan innan kongressen i vilken ordning respektive delegations suppleanter skall träda in. En delegation som behöver kalla in en ersättare anmäler det i kongressbyrån.

När en suppleant trätt in istället för ett ordinarie ombud behåller hon eller han sin plats resten av kongressen. Det går inte att skifta fram och tillbaka.

Permission

Ombud som måste vara frånvarande under någon del av kongressen kan ansöka om permission hos sin delegationsledning. Eventuella tvister avgörs av presidiet. Under permissionen är ombudsplatsen vakant.